

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

6. Qui test. in testam. adhiberi possint.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

Relatum num 42. Lessius 2. De iure & iust. c. 19. iudicat. 4. à n 42.

Plane licet in *c. 1. h. t.* prohibeatur Episcopo testari de rebus intuitu Ecclesiæ quæ sitis; & Paulus III. Prælatos adeo fecerit inhabiles, ut e locis quidem piis ultra decimam partem velin qui quocumque titulo velit, omnesque testandi contrarias concessionibus eo reducat, ut refert Pet. Mach in VII. *Decretal. lib. 2. tit. 14. c. 1.* tamen & S. Will-brordum, à quo initia nostræ fidei hæc ergo suscepit, testamentum sine ullius Pontificiæ facultatis mentione condidisse, & se nullius Episc. testamentum eo nomine, quod non habuerit facultatem testandi à summo Pont. in Belgio irritatum scire testatur Zypruz de iura Pont. no vo h. 2. n. 2. Vide Boet. Epocem ad d. c. 1. n. 104. & seqq.

§. VI.

Qui testes in testamento adhiberi possint.

1. Prohibetur mulier testis esse in testamento.
2. Non in codicillis, remissivè.
3. In testamento patris inter Liberos.
4. In testamento tamen ad piam causam rectè adhibetur.
5. Prohibetur & impubes, & servus, & c. item ipse hæres.
6. Non verò legatarii & fideicommissarii singula.
7. Denique prohibentur, quos leges intestabiles esse jubent.

Testes similiter in testamento adhiberi possunt, qui non prohibentur. Prohibetur autem in primis mulier: quæ quidem in iudicio dicere testimonium potest, non vero in testamento. *l. Qui in testamento 20. §. 6. D. Qui testam. fac. poss. & dixi sup. ad Tit. de testib. §. 2. n. 23.* non solum ob iudicii infirmitatem; sic enim à iudicio repellenda esset: sed quia iuris publici, à quo testamenti factio est, commotionem non habet. Præterea testamenta olim calæris comitiis fieri solebant, in quibus mulieres jus suffragii non habebant. Tum etiam propter fraudes, quæ facilius in testamentis, quam in iudiciis, etiam criminalibus, committi possunt. Unde verius viderit, Jure Canonico mulierem ne quidem in testamento, ad causas profanas condito, rectè adhiberi testem.

Jul. Clarus §. Testamentum qu. 55. n. 3.

2. An autem in codicillis testis esse possit dubitarum quoque fuit. verum supra ad *d. Tit. de testibus d. §. 2. num. 22.* respondi, id verius videri, ex quo non reperitur prohibitum, secundum *Gloss in l. fin. in V. cuique Cod. de codicillis.*

3. Docui ibidem, etiam in testamento patris inter liberos admitti testimonium mulieris, *Gloss. in l. Hac consultiissima §. ex imperfecto Cod. De testam. tit. 1.* ut & in testamento militis in acie testantis; quia in his remissa est solemnitas juris civilis, spectaturque solum jus gentium.

4. Sed quid de testamento ad pias causas? Communis opinio mulierem hic quoque admittere videtur, quia & in eo jus gentium spectetur, *c. Cum esses & c. Relatum 11. hoc tit.* Contra tamen urget, quod in *d. c. Relatum* exigantur duo legitimi testes, qualis non est mulier in testamento. Secundò, quod licet in *d. c. Relatum* derogetur solemnitati juris, quoad numerum testium, non tamen reperitur jus civile correctum, quoad habilitatem, ac proinde servandum sit, *l. Sansimus Cod. de appellat.* Tertio, quod mulier non possit esse testis in testamento, ob sexus fragilitatem; quæ ratio hic æque militat, atque in quo vis alio testamento. Quarto, quod si in testamento, in quo septem requiruntur testes, non possit cum aliis adhiberi (quo tamen casu numerus aliorum facile suppleverit ejus fragilitatem, *l. Si quis ex argentarius §. 1. D. de edendo*) multò minus in hoc testamento, in quo minor numerus requiritur.

Nec est par ratio testamenti patris inter liberos: quia ibi causa intestati fovet causam testati, *DD. in d. §. ex imperfecto, Facit textus in l. 1. Cod. de his qui sibi abscribunt in testam. in verbis, Si cum testam. nunt scriptum non esset iustus successor futurus esset.*

6. Nec verum videtur in testamento ad piam causam solum attendi jus gentium, cum ultra numerum duorum testium requiratur etiam præsentia Parochi, quam non exigit jus gentium.

7. Secundo, prohibentur, impubes, servus furiosus, mutus, surdus, prodigus, cui bonis interdictum est; item hæres scriptus, & qui eadem vel testatori ratione patriæ potestatis conjunctus est, *§. in testibus 9. & §. seq. in fin.*

fir. De testam. ord.

6. Jure tamen speciali non denegatur testimonium legatario & fideicommissario singulari, eorumque filiis puberibus, & aliis, in potestate existentibus, §. *Legatariis autem Instr. eod.* quia cum plerumque testibus aliquid relinquatur, ut fideiiores existant & remunerandi causa, non debet destrui testamentum eo, quod ad confirmationem illius factum est. Neque hinc sequitur, eos esse testes in propria causa, saltem principaliter, & non nisi ex consequenti & secundario: de quo *sup. Tit. de testib. §. 2. n. 6.*

7. Terriò, prohibentur esse testes, quos improbos inestabilesque vocant, id est quibus leges denegant testamenti factionem, aut testimonii dictionem, l. *Is cui §. ult. D. Qui test fac poss.* Cujusmodi sunt damnati ob crimen famosum.

Denique notandum hic est, Edicto Principum nostrorum *anno 1611. art. 19.* cautum esse, ne probationes per testes fiant, tantum in contrahentibus, excedentibus summam trecentorum florenorum, sed & in testamentis, quasi plus dictum quam scriptum appareat. Insuper *art. 12.* requiri, ut non solum scribantur testamenta, sed & subscribantur à testatore & duobus testibus, ad hoc vocatis, si scribere noverint: cujus etiam mentio instrumento inserenda sit à tabelionibus & pastoribus.

§. VII.

De executoribus ultimarum voluntatum.

1. *Executores alii legitimi, alii testamentarii, alii dativi.*
2. *Intra quod tempus executio fieri debeat.*
3. *Nullo existente executoro cogi potest haeres solv. ve legata.*
4. *Episcopi omnium piarum dispositionum sunt executores.*

Explicatio jure testandi, sive disponendi in ultima voluntate superest jus testamenti exequendi sive mandandi executioni supremæ voluntatis elegia judiciaque defunctorum. Igitur executores testamentorum, sive sint haeres ipsi & *Si haeres 7. hoc tit.* sive alii, c. *Tua nobis 17. eod.* sive per testatorem dati (quos testamentarios non malè appellaveris,) sive

à Jure constituti, l. *Nulli C. de Episcopis & Clericis* (quos legitimos appellare licet) sive per judicem aut magistratum, quos dativos DD. vocant, l. *Solent iudices §. 1. D. de aliment. & cib. leg.* licet ab initio & re adhuc integra liberum eis sit suscipere officium, tamen eo semel suscepto cogi possunt, vel ab Episcopo suæ diocesis, ejusve Vicario, vel etiam à Principe seculari, ex eo qui ultimam voluntatem defuncti, c. *pen. h. t. junctâ Novel. 131. de Ecclesiast. cum cap. 10. & l. Haeres 50. D. de hered. petis.*

2. Idq; intra tēpus à testatore definitum: quod currit non à die facti testamenti vel mortis testatoris, sed à die aditæ hereditatis, l. *Statu liberos 3. §. si quis 11. D. de statu liberis.*

Alioqui nullo tempore à testatore ad exequendum testamentum definito, datur Jure Pontificio anni spatium, eoque elapso, si executores vota defuncti non adimpleverint, sed executionem protaxerint, jus exequendi devolvitur ad Episcopum, c. *Nos quidem 3. d. t. nisi quod ad pia legata dentur sex menses, secundum Panormit ad d. c. Nos quidem.*

3. Quòd si nullus etiam testamento executor nominatus sit, potest ipse haeres cogi ab Episcopo censuram Ecclesiasticam, ut explet defuncti voluntatem, & legata solvat: & nisi exequatur, potest ei interdici administratio bonorum defuncti; imò & privari omni commercio, quod ex testamento fuerit consecutus, d. *t. Si haeres 6 h. t. Auth. Hoc amplius Cod. de fidei. commissis, desumpta ex Novel. 1. c. 1.*

4. Dixi cogendos executores, vel haeres defuncti, si executor nominatus non sit, ab Episcopo, ejusve Vicario, vel Principe; nam Episcopi esse executores ultimarum voluntatum, patet ex d. *t. Nos quidem c. Si haeres c. Tua nobis h. t.* ac statuit novissimè Conc. Trid. *Sess. 22. cap. 8. de reformat.* ut Episcopi, etiam tamquam Sedis Apostolicæ delegati, in casibus à Jure concessis, omnium piarum dispositionum, tam in ultima voluntate, quam inter vivos, sint executores. De principe verò seculari, etiam in piis causis, constat ex d. *Novel. 131. de Eccl. titulu c. 10 & 11. & d. l. Haeres 50. D. de hered. petis.* Ita ut hanc rem appareat esse mixti fori; sitque præventioni locus, Sanchez *de matr. lib. 2. Dist. 250. n. 1.* nihilque novi quoad hujusmodi pias dispositiones Conc. Trid. statuisse videatur.